

ΒΥΖΑΝΤΙΝΕΣ ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΕΣ

ΤΟΥ PAUL ADAM

Η ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑ ΕΙΡΗΝΗ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

ΟΙ ΕΜΦΥΛΙΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ

Καθώς η Ειρήνη είχε πάντα σκοπό της το μεγαλείο του Βυζαντίου και την ανασύστασι της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, κατάλαβε πολύ γρήγορα ότι δεν θα μπορούσε να πραγματοποιήσει τα σχέδιά της χωρίς την υποστήριξη των Φράγκων. Βλέποντας τὰ ἐδάφη της αυτοκρατορίας να μειώνονται διαρκώς ἐξ αἰτίας τῶν ἐπιδρομῶν τῶν Σαρακηνῶν, τῶν Σκυθῶν καὶ τῶν Βουλγάρων, ἀνελήθη ὅτι οἱ λαοὶ τῆς Εὐρώπης ἔπρεπε νὰ συνενωθοῦν καὶ ν' ἀμυνθοῦν ἐναντίον τῶν Βαρθάρων τῆς Ἀνατολῆς ποῦ ἀπειλοῦσαν νὰ τοὺς ὑποδουλώσουν. Ἐπρεπε συνεπῶς ν' ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὴν αὐστηρὰ σωθινιστικὴ πολιτικὴ ποῦ ἀκολουθοῦσε ὡς τότε τὸ Βυζάντιο καὶ νὰ συνενωθῆ νὰ συμμαχηθῆ με τοὺς νέους λαοὺς τῆς δύσεως, ποῦ ἦσαν πολυάριθμοι καὶ φιλοπόλεμοι. Ἐτοί, ἀπὸ τὸν 8ο ἀκόμα αἰῶνα, ἡ Εἰρήνη πρόβλεπε τὴν ὀριστικὴ πῦσι τοῦ Βυζαντίου, ποῦ κατέρρευε στὰ 1453, γιὰ τὴ φρέθηκε μόνο, χωρὶς καμιά ξένη ὑποστήριξη, ἐναντίον τῆς Τουρκικῆς ἐπιδρομῆς.

Μόνη αὐτὴ στὴν ἐποχὴ τῆς, μόνη αὐτὴ ἀπ' τὶς προηγούμενες καὶ τὶς μεταγενέστερες Ἑλληνικὲς γενεές, κατώρθωσε νὰ μαντέψῃ τὸ πραγματικὸ αὐτὸ τέλος μιᾶς ἀπέραντης αυτοκρατορίας καὶ κτεθέλαε κάθε προσπάθεια γιὰ νὰ τὸ ἀποτρέψῃ.

Ὁ γιουὶς τῆς ὁ Κωνσταντῖνος τῆς φαινόταν ὡς τὸ μεγαλύτερο ἐμπόδιο τῶν τῶν πραγματοποιηθῶν τῶν μεγάλων αὐτῶν σχεδίων της. Καταλάβαινε πῶς, ὅταν ἐκείνος ἐξαίρνε τὴν ἐξουσία στὰ γέγνια του, δὲν θὰ κατώρθωνε νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὴν ἐπίβρασι τῶν αὐλικῶν, οἱ ὅποιοι τὸ θεωροῦσαν γιὰ διασκέδασι νὰ ἔρχονται σὲ πολιτικὴς καὶ θρησκευτικὲς προστριβές με τοὺς λαοὺς τῆς δύσεως.

Ὁ Κωνσταντῖνος, μολοντὶ ἦταν πειὰ δεκαεννέα χρόνων, δὲν εἶχε κατορθώσει ν' ἀποκτήσῃ τὴν διοριστικὴ ἐκείνη ἀνωτερότητα ποῦ θὰ ταίριαζε σ' ἕναν αὐτοκράτορα. Ἡ ἀγάπη πρὸς τὶς καθημερινές διασκέδασις καὶ ἀκολασίες, ἡ περιφρόνησι τῶν ἐπιτηδῶν καὶ τῶν γνώσεων, ἡ ἀπόλυτη ἀγνοια κάθε πράγματος ἀποτελοῦσαν τὸ ἠθικὸ φόντο τοῦ νεαροῦ αὐτοκράτορος.

Ἀσφαλῶς, ἡ Εἰρήνη πολλὰς φορὲς θὰ εἶχε κατηγορήσει τὸν ἐαυτὸ τῆς, γιὰτὶ δὲν ἐπέβλεπε, ὅπως θὰ ἔπρεπε, τὴν ἀνατροπὴ τοῦ γιουὶ τῆς κ' ὅτι ἀκόμα ἡ ἴδια εἶχε ἐνοήσει τὴν ἀνάπτυξιν τῶν κακῶν τῶν ἐνοίκτων. Μὰ κ' αὐτὸ τὸ εἶχε κάνει γιὰ λόγους σκοπιμότητος. Πάντως τώρα ἔβλεπε ὅτι ὁ Κωνσταντῖνος δὲν θὰ σκετόταν ποτὲ ἱκανὸς νὰ κυβερνήσῃ μόνος του τὴ μεγάλη αὐτοκρατορία. Σκλάβος καθὼς ἦταν τῶν θλιβερῶν ὀρέξαν τῶν αἰσθησῶν του, δὲν θ' ἀργούσε νὰ ἐξαναγκάσῃ τὸ λαὸ νὰ ἐπαναστατήσῃ με τοὺς φόρους ποῦ θὰ ἐπέθελλε καὶ με τὴν συμπεριφορὰ του.

Μιὰ μονάχα ἀρετὴ εἶχε ὁ νεαρὸς Κωνσταντῖνος: Τὸ πολεμικὸ θάρρος. Μὰ αὐτὴ ἦταν ἀκριβῶς ἡ πιὸ ἐπικίνδυνη γιὰ τὴν Εἰρήνη, γιὰτὶ ὁ στρατὸς ἐνοιῶθε πάντοτε θαθὸ μῖσος ἐναντίον της, ἂν καὶ συγκεκαλυμμένο τελευταία. Κι' ὁ Κωνσταντῖνος, φίλος τῶν στρατιωτῶν, πολεμιστὴς κ' αὐτὸς, μπορούσε μιὰ μέρα νὰ σηκώσῃ σ' ἐπανάστασι τὸ νικημῶν πειὰ κόμμα τῶν ἐνοικωμένων.

Γι' αὐτὸ, ὅταν οἱ Σαρακηνοὶ ἀπέλησαν πραγματικὰ αὐτὴ τὴν φορὰ τὴν αὐτοκρατορία, ἡ Εἰρήνη κατέβαλε κάθε προσπάθεια γιὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ γιουὶ τῆς νὰ πεθῆ ἐπικεφαλῆς τοῦ στρατοῦ ποῦ θὰ ἐξεστράτευε ἐναντίον του. Προσποιηθῆκε ὅτι ἀπαυχοῦσε ἡ μητρικὴ τῆς καρδιά γιὰ τὴν ὕβριτα του καὶ τὴ ζῆλ' του κ' ὅτι τὸν ἐβίσκε ποῦ ἀδύνατο γιὰ ν' ἀμψήσῃ τὶς κακουχίες μιᾶς μεγάλης ἐκστρατείας στὴν Ἀσία. Οἱ στρατιωτικὲς διαμαρτυρήθηκαν μὰ χωρὶς ἀποτέλεσμα. Κ' ἡ Εἰρήνη, ἀντὶ τοῦ γιουὶ τῆς, ἔβαλε ὡς ἀρχηγούς τοὺς ἀκριβῶς ἐκείνους τοὺς αὐλικούς, οἱ ὅποιοι προσπαθοῦσαν νὰ ἐξεγείρουν τὸν Κωνσταντῖνο ἐναντίον τῆς μητέρας του.

Εἶχε δὲ τὸ σκοπὸ τῆς ποῦ τὸ ἔκανε αὐτὴ, γιὰτὶ σὲ λίγο οἱ αὐλικοὶ αὐτοί, γάγοντας τὶς πρῶτες μάχες ποῦ ἔδωσαν ἐναντίον τῶν Σαρακηνῶν, ἔχασαν συγχρόνως καὶ κάθε γόη-

τρό τους στὸ στρατὸ.

Ἐντωμεταξύ, ὁ αὐτοκράτωρ, πεισιμῶνός γιὰτὶ δὲν ἀέλαθε τὴν ἀρχιστρατηγία, πιέζε τὴν μητέρα του νὰ πραγματοποιήσῃ ἐπιτέλους τὸ γάμο του με τὴν κόρη τοῦ Καρολομάγνου Ροτρούδη. Ἡ περιγραφὴς τῆς νεαρῆς πριγκηπίσσης ποῦ τὸν ἔκανε ἄσοι εἶχαν πᾶσι στὴν αὐτὴ τοῦ Καρολομάγνου, τὰ καλά λόγια ποῦ ἔλεγαν γι' αὐτὴ, εἶχαν ἐρεθίσει τὴν ἐπιθυμία του. Καί, μολοντὶ δὲν τὴν εἶχε δὴ ποτὲ του, φαινόταν τρελλὰ ἐρωτευμένος μαζί της.

Στὴν ἡλικία τῆς πριγκηπίσσης, οὔτε ἡ δικὴ του ἀποτελοῦσε πειὰ ἐμπόδιο στὸ γάμο του. Ἐτοί ἡ αὐτοκράτειρα δὲν μπορούσε νὰ θρῆ καμιά πρόφασι γιὰ νὰ μὴν πραγματοποιήσῃ αὐτὸ τὸ γάμο ποῦ δὲν τὸν ἠθελε.

Προσποιηθῆκε λοιπὸν πῶς ὀπακοῦε στὴν ἐπιθυμία τοῦ γιουὶ τῆς κ' ἔστειλε μιὰ ἀποστολὴ στὴν Καρόλη τῆς Ἰταλίας, ὅπου βρισκόταν τότε ὁ Καρολομάγνος. Σκόφωσα ὁμῶς με τὶς ὀβριγίες καὶ τὶς διαταγές τῆς Εἰρήνης, οἱ Ἕλληνες ἀπεσταλμένοι ζήτησαν μ' ἀγέρωχο τόνο ἀπὸ τὸν Καρολομάγνο νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ὑπόσχεσι ποῦ εἶχε δώσει πρὸ ἑπτὰ χρόνων καὶ νὰ συγκατατεθῇ στὸ γάμο τῆς κόρης του με τὸν Κωνσταντῖνο. Ἐκτὸς αὐτοῦ ἤγειραν ἀδείξεις γιὰ νὰ παραχωρηθοῦν στὸ Βυζάντιο διάφορες ἐπαρχίες τῆς Ἰταλίας, ἂν καὶ ἤξεραν ὅτι οἱ Φράγκοι δὲν θὰ δεχόντουσαν αὐτὸ με κανένα τρόπο.

Τότε, ὅπως ἦταν φυσικὸ, ὁ Καρολομάγνος ποῦ ἦταν πειραγμένος κ' ἀπὸ τὶς προηγούμενες διπλωματικὲς μανοδρές τῆς Εἰρήνης σχετικὰ με τὸ συνοικέσιο, ἀρνήθηκε νὰ ἐπαναλάβῃ τὶς διαπραγματεύσεις. Ἐτοί, ὅπως εἶχε ἐλλίψει ἡ Εἰρήνη, ὁ γάμος ματαιώθηκε ὀριστικὰ.

Μόλις ἡ ἐθδισι αὐτὴ ἔγινε γνωστὴ, ἡ Εἰρήνη ἀποφάσισε ν' ἀκολουθήσῃ τὸ παράδειγμα τοῦ Κορρωίνου, ὁ ὅποιος, ὅταν ὁ βασιλεὺς Πεππῖνος τῶν Φράγκων ἀρνήθηκε νὰ δώσῃ σιὸ γιουὸ του ἄσωνα τὴν κόρη του, τὸν ἀρραβώνασε ἀμέσως με τὴν Ἑλληνίδα ποῦ διακρινόταν γιὰ τὴν ὠμορφία της καὶ τὸ πνεῦμα της, ὀβραδῆ μ' αὐτὴ τὴν ἴδια.

Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ κἀν κ' αὐτὴ τὸ ἴδιο με τὸν νεβερό της, γιὰ νὰ σώσῃ τὴν ἀξιοπρέπεια τῆς Βυζαντινῆς ἀλλῆς.

Ἐκείνη τὴν ἐποχὴ, ζούσε ἕνας ἄγιος ἀνδρωτός, ὀνομαζόμενος Φιλάρετος, ὁ ὅποιος εἶχε γίνε περιφῶμος σ' ὅλη τὴν αὐτοκρατορία γιὰ τὴν εὐσπλαγία του καὶ τὶς ἀρετές του. Ὁ Φιλάρετος λοιπὸν εἶχε κονιά τοῦ τὴν ἀνεψία του Μαρία τὴν Ἀρμενία, ποῦ τὴν ἀνέτρεφε σύμφωνα με τὶς ἀρχές τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἡ Εἰρήνη ἔκρινε τότε ὅτι αὐτὴ ἡ νέα με τὴν λαμπρὴ ἀνάτροφῃ, ἦταν κατάλληλη γιὰ τὸ θρόνο, μολοντὶ ἡ καταγωγή της ἦταν πολὺ μετρια. Ἐτοί, παρ' ὅλες τὶς ἀντιρρήσεις του ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Περφρογέννητος, ὁ ὅποιος ἦταν ἀπελπισμένος γιὰτὶ ἔχασε τὴ Ροτρούδη καὶ δὲν ἐνοιῶθε καμιά ἀγάπη πρὸς τὴν καινούργια του μηστὴρ, ἀναγκάστηκε νὰ τὴν παντρευθῆ μὲρὸς στὶς ἀπειλές τῆς μητέρας του.

Ὁ Κωνσταντῖνος εἶχε συμπληρώσει τότε τὰ εἴκοσι χρόνια. Μὰ ἡ διοριστικὴ ποῦ καταστάσις ἦταν ἀθάλα. Ὁ προθυπηγὸς Σταυράκιος δὲν διστάσῃ νὰ τοῦ δειγνὴ κάμνοτρα τὴν περιφρόνησί του. Ἡ ἀμάθειά του τὸν ἐξευτέλιξε κυριολεκτικῶς μῆσα σὲ μιὰ ἀλλῆ σοφῶν καὶ μορφωμένων ἀνδρωτόπων, ὅπως ἡ Βυζαντινῆ. Καθὼς περνοῦσε τὶς ἡμέρες του καὶ τὶς νύχτες του σὲ ὄργια καὶ σὲ κραιπάλες, ζήτησε καθημερινῶς χρέμματα ἀπὸ τὸ Σταυράκιο, μπροστὰ τὸν ὅποιο ταπεινωτόταν σὰν τὸν τελευταῖο ὑπηρετῆ.

Μιὰ μέρα ὁμῶς, ὁ Κωνσταντῖνος, παραδόξως, ἀρχισε νὰ μιλά μ' αὐθάδεια στὸ Σταυράκιο, νὰ τὸν προσβάλλῃ καὶ νὰ τοῦ ἀπειθυμῇ ὀδριστες ἀπειλές. Αὐτὸ ἔφτασε στὸν παμπόνηρο προθυπηγὸ γιὰ νὰ καταλάβῃ ὅτι κάποια συνωμοσία ἐξυφάνονταν μέσ' στὸ σκοτάδι ὀπὲρ τὸν Κωνσταντῖνο κ' ἐναντίον τῆς Εἰρήνης.

(Ἀκολουθεῖ)

